

244

A könyvtár- és könyvpropaganda egy éve a Ganz-MÁVAG könyvtárban

A könyvtár- és irodalomnépszerűsítő propaganda- és reklámtevékenység színvonalára és hatásosságára a könyvtárak szilárd intézménnyé válásával, szolgáltatásaik bővülésével összhangban általában felfelé ível. Jelentőségét, szükségességét ma már nem vitatják. Mivel mind több könyvtár veszi komolyan a propagandával kapcsolatos feladatokat, reméljük, hogy számukra is hasznos lesz egyéves propagandánk, illetve a propaganda „termésének” bemutatása.

A könyvtári munka különféle ágazatait ismertető, propagáló, a szolgáltatásokat népszerűsítő kiadványt könyvtárunk a múltban nem jelentetett meg.

Könyvtár- és könyvpropaganda

Először is a dolgozók gyári kötelékből való kilépése miatti olvasóvesztésüket igyekeztünk ellensúlyozni az új munkavállalók számára készített és vállalatunk felvételi irodáján kézbeadott röplappal. (A könyvtári szolgáltatások és az olvasás iránt érdeklődő új dolgozók „akklimatizálódási idejét” szerettük volna ezzel a kiadvánnyal rövidebbé tenni.) A röplap tartalmazza a könyvtári egységek elhelyezését, telefonszámát, olvasószolgálati idejét és a könyvtárosok nevét, hogy a kapcsolatteremtés lehetőségét minél jobban biztosítsuk.

Mivel használatát több évre tervezzük (2000 példányban készítettük el), a nemzetközi könyvémblémája mellől a feliratot és az évszámot elhagytuk.

Könyvtárunk társadalmi bázisát hivatott növelni a szocialista brigádok számára kiadott szerződésnyomtatvány, amelynek tartalmi és formai ötleteit a Fejér és a Győr-Sopron megyei SZMT könyvtár szerződéséből merítettük. Úgy véljük, hogy figyelemreméltó és hasznos segédeszköz áll rendelkezésünkre, amelyet a szerződő brigádok beragasztanak naplójukba, s így annak az értékelésnél nyoma lesz. A hozzá csatlakozó vállalási tájékoztatót feltehetőleg elsősorban a művelődési központ havi műsorfüzetére emlékeztető külseje, illusztrációi és a benne található információk teszik alkalmassá a neki szánt szerep betöltésére. Kár, hogy a túlzott kicsinyítés miatt szövege nehezen olvasható. Féltő, hogy a fizikai dolgozók emiatt idegenkednek majd tőle. Ezt a hibát, mivel a kiad-

ványt periodikusan ismétlődőnek szánjuk, jövőre ki kell küszöbölnünk. (Részletes ismertetését lásd a Könyvtáros 1973/3. számában.)

Remélhetőleg megjelenésével is képes propagálni a fontos műszaki állományrészt *A mi műszaki könyveink* című, a műszaki könyvnapok tiszteletére megjelentetett bibliográfiánk, amely a legutolsó 3 év gyarapodásából — tehát a legfrissebb irodalomból — 130 művet sorol fel. E kiadvány forgatását az üzemi lapban megjelenő rejtvénykérdéssel is szerettük volna szorgalmazni. Használatát olvasószolgálatunk tapasztalatai és a fiókkönyvtárak (a szakmunkás-olvasók főleg ezekben az egységekben olvasnak) statisztikai adatai is bizonyítják. (Ismeretve a Könyvtáros 1973/1. számában.)

A Könyvtártudományi és Módszertani Központ által rendelkezésünkre bocsátott „Művelődés, tájékozódás, könyvtár” című tasakos kiadvány különálló lapjainak hátsó oldalát is felhasználtuk saját intézményünk propagálására: a 7. lapon beszámoltunk szolgáltatásainkról, terveinkről, könyvtári egységeinkről stb. Sajnos, a rendelkezésünkre álló 200 példány nem tette lehetővé a könyvtár teljes vonzáskörében való terjesztést, a címzettek elsősorban a vezetők és az együttműködő üzemi és egyéb oktatási szervek voltak, a közönségkapcsolat céljait azonban így is kiválóan szolgálta a kiadvány.

1973 elején jelent meg a Petőfi-jubileum tiszteletére kiadott olvasójegyünk, mégpedig kétféle változatban: címmel a könyvtári központ, cím nélkül, felülbélyegzéssel a hálózat egységei, a fiókkönyvtárak és a letéti könyvtárak használják.

A saját kiadványok mellett eredményesen szolgálja a könyvtári munka népszerűsítését a más szervek propagandalehetőségeinek felhasználása is. Művelődési központunk havi műsorfüzetében állandó rovata van a könyvtárnak a könyvtári egységek és legfontosabb adataik közzétételére. Időnként ugyanebben a periodikában könyvismertetésekkel, illusztrációkkal, a programokhoz kapcsolódó könyvajánlatokkal is jelentkezünk. A programok közé felvett rendezvényeinkre általában illusztrációval hívjuk fel a figyelmet. Visszavisszatérő illusztrált lappal népszerűsítettük a nemzetközi könyvémblémák, s

ugyancsak ezt tesszük ebben az évben a magyar könyv 500 éves jubileumával kapcsolatban is.

A műsorfüzetten kívül rendszeresen élünk a könyvtárnak az üzemi hetilap által nyújtott népszerűsítési lehetőségeivel is. 1972-ben 64 cikk, hír, közlemény, rejtélykérdés, tréfás írás jelent meg a könyvtári munkáról (előbb a könyvtárosok tollából, később a témára az újságírók is „ráharaptak”).

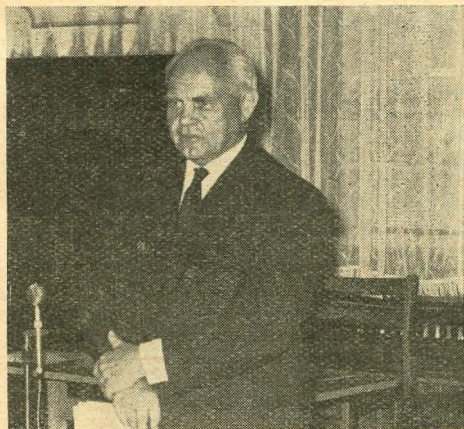
Az üzemi laphoz hasonlóan igyekeztünk felhasználni a szakszervezeti és a szakmai sajtót is könyvnépszerűsítésre. Külső sajtó fórumokon 13 esetben jelent meg cikk, hír, elemzés könyvtári munkánkról, terveinkről, elképzeléseinkről. A legtöbb közlemény a Kell a jó könyv olvasópályázatról, illetve rendezvényeinkről szólt.

A rendezvények propagálása

A könyvtár 1972 előtt is kiterjedt rendezvényszervező tevékenységet folytatott, ezt azonban főleg a könnyen elérhető tanulói fűságra korlátozta. Az intézményekkel megkötött együttműködési szerződések alapján szervezett rendezvényekről a dolgozók alig-alig szerezhetek tudomást, az események még az üzemi művelődési központ havi műsorfüzetébe sem kerültek be, előzetes sajtóhíradás nem jelent meg róluk, propagálásukra nem készültek meghívók. Így aztán az érdekesnek számító események „titokban” zajlottak le, rajtuk a MűM intézetek egy-egy osztálya, vagy a dolgozók általános iskolájából a tanulóknak egy-egy 15–20 fős csoportja vett részt. Csupán az ünnepi rendezvények, vagy néhány sorozat volt kivétel: ezekre a ritka alkalmakra meghívók, sorozatismerető kiadványok, látogatási jegyek készültek.

1972-ben az együttműködési szerződésben vállalt rendezvényeket igyekeztünk központi szervezésű és nyilvános összejövetelekké fejleszteni. Így az eredetileg egy iskolai osztály számára a Jó estét nyár, jó estét szerelem című kisregényről és ennek tévéfilm-változatáról Fejes Endrével tervezett találkozás és vita az év egyik legsikerültebb rendezvényévé vált. Az anekdotán az írón kívül *Sipos Tamás*, a film dramaturgja és a televízió irodalmi és drámai fősztályának helyettes vezetője is részt vett. Egy, az Esti Hírlapban megjelent kis közlemény hatására még a távoli Angyalföldről és más-honnan is jöttek hozzánk a vitára.

Meghívók készülték az ünnepi rendezvényekre: a költészetnapra és az ünnepi könyvheti műsorok propagálására. Ez utóbbi rendezvény azért is emlékezetes marad számunkra, mert a be-

A közelmúltban elhunyt Kovács Máté professzor egyik utolsó nyilvános szereplése volt az az előadás, melyet „A könyv a változó világban” címmel az ünnepi könyvhét alkalmából tartott az üzemben

vezetőt az azóta elhunyt *Kovács Máté* professzor mondta el *A könyv a változó világban* címmel. A nemzetközi könyvév méltatására szerkesztett műsorban Csernus Mariann, Bodor Tibor és Szendrey-Karper László is fellépett.

A meghívókat előbb a nemzetközi könyvév emblémája nélkül, majd Michel Olyff ismert grafikájával jelentettük meg. Később az ismétlések elkerülésére a meghívók külső felét ötféle színben kinyomtattuk. A rendezvények alkalmával csak a belső oldalt kellett esetenként kinyomtatni. Ez a munkát is meggyorsította és csökkentette a költségeket is.

Emlékezetes sikert hozott a szervezésünkben létrejött találkozás *Grigorij Kozincev*vel, a világhírű filmrendezővel. (Erről hír jelent meg a Könyvtáros 1972/7. számában.) Az anekdotát meghívóján, az előzetes sajtóhíradáson, a kapcsolódó könyv- és folyóiratkiállításon kívül svéd préselt műnyomópapíron pályaismertetést és filmográfiát is kinyomtatunk erre az alkalomra. Az anekdotát után vetített Hamlet című film is hozzájárult ahhoz, hogy a résztvevők többsége végigülte a rendezvényt, fél óttól 9 óráig.

A Kell a jó könyv olvasópályázat záróünnepségére szovjet íróvendég érkezését vártuk. Vendégünk, Robert Rozsgyestvenszkij tiszteletére magyarul megjelent műveinek, illetve a róla szóló irodalomnak a lelőhelyét is feltáró bibliográfiát készítettünk az Írószövetség könyvtárának és a Szabó Ervin Könyvtár bibliográfiai osztályának segítségével. A rendezvényre kétféle színű meghívót is nyomtatunk: egyiket a pályázóknak — s ez volt a rendezvényen való sorsolás

dokumentuma —, másikat a
taknak.

Két rendezvényhez, melyet az üzemben, a gyáregységek dolgozóinak, szocialista brigádtagjainak szerveztünk, szintén készítettünk meghívókat. Ezeket a rendezvények házigazdái kapták meg, hogy munkatársaik között terjesszék. Az év folyamán nyolcféle meghívót készítettünk, általában 150, illetve 500 példányban. A gyáron kívüli rendezvények propagálására nyomtatott meghívókat a könyvtári egységek legjobb, legérdeklődőbb olvasóinak küldtük el lakcímükre, illetve — a gyár vezetőinek — munkahelyükre. A meg-megisméltendő boríték-címzés elkerülésére ormiggal sokszorosított ún. protokoll-listát készítettünk.

10
gyancsa
oszi két rendezvény ki-
tésére kiadott kétszínnyel
szervezésben elért siker
nek a propagandaeszköznek
ható, a sorozat jónak bizonyul
káján kívül.

Akusztikai propagandát is tervezünk:
a rendezvényeinken készített magneto-
fonfelvételeket, illetve a lemezgyűjte-
ményünk szolgáltatotta lehetőségeket sze-
retnének hangos könyvtári híradók elké-
szítésére felhasználni. Mindez azonban
már a jövő „zenéje” lesz.

Arnóth Károly

a Ganz-MÁVAG Művelődési Központ
könyvtárának vezetője

